

RAČUNOVODSTVO

OSNOVNE STUDIJE

RAČUNOVODSTVO
STUDIJE MENADŽMENTA

UPRAVLJAČKO
RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO
TROŠKOVA

IZBORNI
PREDMETI

Predavači Linkovi Home

IV PREDAVANJE

1 KAPITAL I PRAVNE FORME PREDUZEĆA

Docent dr Ana Lalević-Filipović

PODSJEĆANJE!

BILANS STANJA-IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

Aktiva		Pasiva	
FA Stalna imovina	600	OF Sopstven izvori	450
CA Obrtna Imovina	400	LTL Dugoročni	250
	1.000	CL Tekuće obaveze	300
			1.000

Klasa 3

Klasa 4

RAČUNOVODSTVO

KAPITAL:
Izvori ukupne imovine
(sredstava)

Služi za procjenu
STEPENA ZADUŽENOSTI
(SK/PK)

2

SOPSTVENI KAPITAL PREDUZEĆA (KLASA 3)

REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI (33)

- **Revalorizacije rezeve (330).**
- ✓ **Iskazuju se efekti promjene fer vrijednosti nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja čiji su efekti promjene fer vrijednosti u skladu sa MRS.**
- ✓ **po osnovu revalorizacije osnovnih sredstava > revalorizacije rashode;**
- **Nerealizovani dobiti (gubici) po osnovu ... (331-334)**

NERASPOREĐENI DOBITAK (34)

- **Neraspoređeni dobitak ranijih godina (340)**
- **Neraspoređeni dobitak tekuće godine**
- NASTALA SREDSTVA U TOKU POSLOVANJA SU ZADRŽANA KAKO BI KOMPANIJI OMOGUĆILA DA SE KONTINUIRANO RAZVIJA...

GUBITAK (35)

- **Gubitak ranijih godina (350)**
- **Gubitak tekuće godine (351)**

PRAVNI OBLICI PREDUZEĆA

- Pod uticajem velikog broja činilaca:
 - *Način pribavljanja i ulaganja sopstvenog kapitala;*
 - *Organizaciono-upravljački zahtjevi i rješenja;*
 - *Odgovornost vlasnika kapitala za dugove;*
 - *Poslovni kontinuitet;*
 - *Kontrola i učešće u ostvarenom rezultatu;*
 - *Mogućnost transfera vlasništva;*
 - *Poreski uslovi,*
 - *Pozicija preduzeća...*

- **INOKOSNA (LIČNA) PREDUZEĆA;**
- **DRUŠTVO LICA (ortačko i komanditna društva);**
- **DRUŠTVO KAPITALA:**
 - **DOO;**
 - **AD.**

VRSTA PREDUZEĆA PREMA PRAVNOM OBLIKU

- ✓ - *zastupljenost na tržištu*
- ✓ - *veličina ostvarenog prihoda*
- ✓ - *ostvaren profit*

OBLIK PREDUZEĆA	LIČNO	PARTNERSKO	AD
zastupljenost na tržištu	70%	19%	11%
veličina ostvarenog prihoda	6%	4%	90%
ostvaren profit	27%	3%	70%

LIČNO VS ORTAČKO PREDUZEĆE

LIČNO (INOKOSNO)

- Osniva se od strane jednog lica;
- neograničena odgovornost;
- diskontinuitet u poslovanju;
- jednostrano operezivanje;
- tajnost poslovanja;
- ograničene mogućnosti prikupljanja kapitala;
- niska stručnost kadrova;
- fleksibilnost.

Povećanje kapitala

- Dodatno ulaganje,
- Pozitivno poslovanje

Smanjenje kapitala

- Povlačenje kapitala;
- Isplate izazvane pokrićem ličnih rashoda

ORTAČKO

- ✓ Osniva se od strane dva ili više lica;
- ✓ jednostavnije prikupljanje kapitala;
- ✓ neograničena odgovornost;
- ✓ veća stručnost kadrova;
- ✓ tajnost poslovanja;
- ✓ diskontinuitet poslovanja;
- ✓ Duži proces odlučivanja...

Povećanje kapitala

- Dodatno ulaganje postojećih ortaka,
- Pozitivno poslovanje;
- Prijem novih ortaka

Smanjenje kapitala

- Povlačenje (potpuno/djelimično) ortaka;
- Isplate izazvane pokrićem ličnih rashoda
- Negativno poslovanje...

DRUŠTVO KAPITALA

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

- Osniva se od strane pravnih i/ili fizičkih lica;
- Zakonom je regulisan:
 - broj članova (može osnovati jedno ili više lica i ne može imati više od 30 članova) i
 - minimalni ulog (ne manji od 1€);
- ograničena odgovornost članova;
- olakšan pristup kapitalu;

Knjiga članova društva!

Povećanje kapitala

- Dodatno ulaganje postojećih članova, prijem novih članova;
- Revalorizacija osnovnog kapitala;
- Donesom rezervi;
- Raspodjela neraspoređenog dobitka u osnovni kapital;

Smanjenje kapitala

- Povlačenje (potpuno/djelimično) uloga članova;
- Formiranjem rezervi;
- Pokriće gubitka;

AKCIONARSKO (DEONIČARSKO) DRUŠTVO

AKCIONARSKO DRUŠTVO (AD)

POJAM

"tijelo koje je formirano od strane više lica, koje zakonom ovlašćeno da nastupa kao jedno lice s pravnim identitetom odvojenim od njegovih članova i kome se daju razna prava i obaveze, uključujući sposobnost da postoji poslije smrti ili povlačenja pojedinačnih njegovih članova!"

KARAKTERISTIKE

1. OSNIVA GA VEĆI BROJ LICA;
2. ODVOJENO OD ČLANOVA;
3. KONTINUITET POSLOVANJA;
4. LAKO PRIKUPLJA KAPITAL;
5. OGRANIČENA ODGOVORNOST;
6. PROFESIONALNO UPRAVLJANJE;
7. VELIKI TROŠKOVI OSNIVANJA;
8. DVOSTRUKO OPOREZIVANJE;
9. JAVNO PRIKAZIVANJE FINSIJSKIH IZVJEŠTAJA
7. ITD....

OSNOVNI (AKCIJSKI) KAPITAL AD

POJAM I KARAKTERISTIKE

- ✓ Kapital koji nastaje prilikom osnivanja privrednog društva;
- ✓ Dok sopstveni kapital za povjericu čini garantnu supstancu, osnovni kapital se smatra minimumom koji štiti interese povjerilaca;
 - ✓ Minimalni osnovni kapital akcionarskog društva je 25.000€. Osnivači su dužni da osnivački kapital uplate u iznosu od najmanje 25.000€ u novcu. (čl. 7 Zakona o privrednim društvima)
- ✓ Zakonom je propisano kako i na koji način se može povećavati i smanjivati kapital;
- ✓ Propisana je obaveza da se u Registar evidentiraju sve promjene na osnovnom kapitalu

OSNIVANJE AD

- ✓ **SIMULTANO OSNIVANJE**-otkup svih akcija bez javnog poziva za upis akcija;
- ✓ **SUKCESIVNO OSNIVANJE**-javni poziv za upis i uplatu akcija...

OSTALI OBLICI KAPITALA PREDUZEĆA

OVLAŠĆENI KAPITAL

- **Najveći broj akcija koji korporacija smije da emituje;**
- ✓ Primjer:
 - ✓ Osnivačkim aktom je kompanija "X" ovlašćena da može maksimalno da emituje 500.000 akcija
- ✓ Kompanija u momentu osnivanja može da emituje taj broj akcija, ali i ne mora...

EMITOVANI KAPITAL

- ✓ **Akcije koje su prodate ili su na neki drugi način prenijete akcionarima...**
- ✓ Primjer:
 - ✓ Kompanija "X" se opredijelila da izda i proda samo 300.000 akcija u trenutku osnivanja... (ovih 300.000 akcija predstavljaju emitovani kapital)
 - ✓ Ostatak od 200.000 akcija predstavlja **ne emitovani kapital**

OTVORENI KAPITAL

- ✓ Emitovane akcije koje su još uvijek u opticaju umanjene za otkupljene sopstvene akcije.

AKCIJA-POJAM I PODJELA

❑ VLASNIČKA HOV:

❑ OBIČNE (REDOVNE)

- ❑ Pravo na kapital;
- ❑ Dividendu;
- ❑ Pravo glasa...

❑ PRIORITETNE (PREFERENCIJALNE)

- ❑ Pravo na kapital;
- ❑ Dividendu;
- ❑ Pravo naplate imovine u slučaju likvidacije...
- ❑ **NE DAJU PRAVO GLASA!**

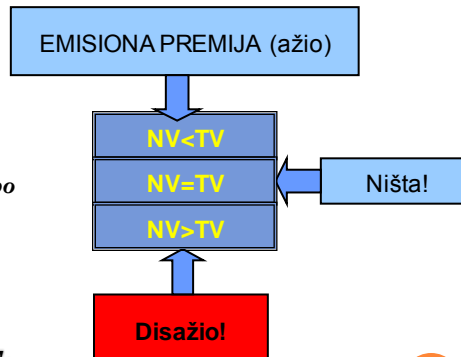
OBLICI VRIJEDNOSTI AKCIJA

POJAM

✓ NOMINALNA VRIJEDNOST:

- ✓ Vrijednost na koju akcija glasi i naznačena je na poledini akcije...;
- ✓ Dobija se:
 - ✓ Broj akcija * nominalna cijena po akciji
- ✓ Evidentira se:
 - ✓ UVIJEK na r/n-Akcijski kapital...i pokazuje ukupno UPISANU vrijednost akcija
- ✓ TRŽIŠNA VRIJEDNOST:
 - ✓ Iznos koji može da se dobije za akciju na berzi ili preko posrednika...

SITUACIJE???

$$NV=TV;$$

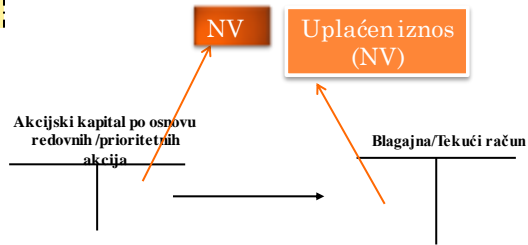
-KNJIGOVODSTVENO
OBUHVTANJE-

- KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE vrši:

1) zaduživanjem odgovarajućeg računa aktive (Blagajna ili Tekući račun) uz odobrenje računa-Akcijski kapital po osnovu običnih i/ili prioritetnih akcija.

Napomena: Akcionari su uplatili cjelokupan iznos upisanog kapitala!

Grafički prikaz:

$$NV < TV$$

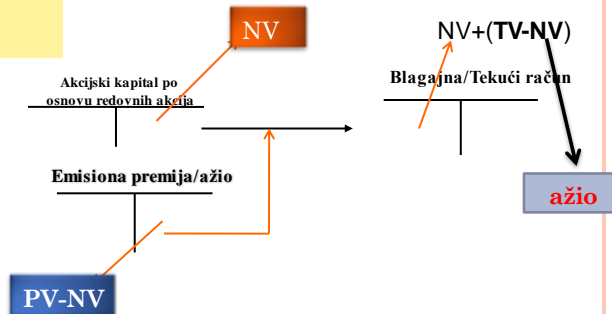
-KNJIGOVODSTVENO
OBUHVTANJE-

- Knjigovodstveno obuhvatanje se vrši:

1) odobravanjem računa-Akcijski kapital po osnovu redovnih akcija u visini nominalne vrijednosti i računa-Emisiona premija/ažio u visini razlike između prodajne (realizovane) i nominalne vrijednosti kao i zaduživanjem računa računa aktive, Blagajne/Tekući račun za ukupnu vrijednost nominalne vrijednosti i ažio.

Napomena: Akcionari su uplatili cjelokupan iznos upisanog kapitala!

Grafički prikaz:

PRETPOSTAVKA: $NV < TV$

-PRIMJER-

- AD je emitovalo i prodalo 3.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 3€/akciji. Tržišna cijena jedne akcije je 5€.

□ RJEŠENJE:

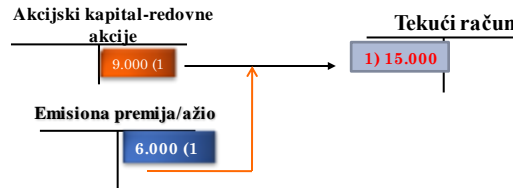
□ $NV = 3 * 3.000 = 9.000$

□ $Tv = 5 * 3.000 = 15.000$

□ _____

□ $AŽIO = 6.000$

Grafički prikaz:

Predavanja RAČUNOVODSTVO

UPLATA JEDNOG DIJELA UPISANIH AKCIJA

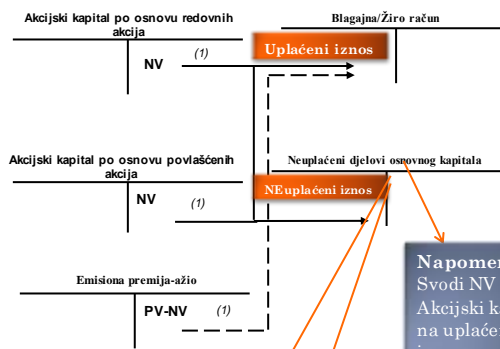
-NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL (GRUPA 00 I GRUPA 31)

- **Rn-Neuplaćeni upisani kapital** se javlja u periodu osnivanja društva ili kada se vrši dodatna emisija akcija, a osnivačkim ili nekim drugim aktom je određen rok u kojem su vlasnici kapitala dužni da izvrše uplatu upisanog kapitala ...
- Korektivni rn-Neuplaćeni upisani kapital
- **Napomena:** ažio i $\frac{1}{4}$ NV akcija **MORA** biti uplaćen!

➤ **Knjigovodstveno obuhvatanje u navedenom slučaju se vrši:**

- 1) odobravanjem računa Akcijski kapital po osnovu redovnih akcija (i/ili Akcijski kapital po osnovu prioritetnih akcija) i račun Emisiona premija kao i zaduživanjem računa aktivne-Tekući račun ili Blagajna za iznos uplaćene nominalne vrijednosti akcija (redovnih ili prioritetnih) i vrijednosti ažia, kao i zaduživanjem računa neuplaćeni djelovi osnovnog kapitala (za iznos neuplaćene nominalne vrijednosti akcija).

Grafički prikaz:

Napomena:
Svodi NV rn-
Akcijski kapital
na uplaćeni
iznos...

Ima karakter
potraživanja AD
od vlasnika

Obezbjedenje evidencije o
neuplaćenom upisanom kapitalu
kako bi na rn Akcijski kapital bio
iskazan samo UPLAĆENI iznos

NAPOMENA:

✓U skladu sa Zakonom o porezima na imovinu, pri prodaji akcija obračunava se i plaća porez na prenos apsolutnih prava; Poreski obveznik je prodavac akcija.
 •Osnovicu čini cijena ugovorena u trenutku nastanka poreske obaveze, ukoliko nije niža od tržišne vrijednosti.
 •Poreska stopa je 0,3%.
 •Obračunava se i provizija Centralnom registru i poslovnoj banci (pri prodaji) ...

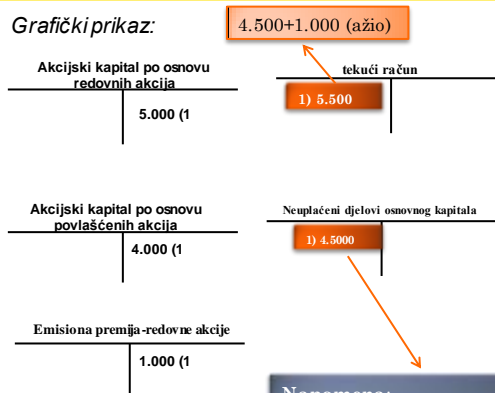
UPLATA JEDNOG DIJELA UPISANIH AKCIJA -PRIMJER-

- 1)AD je emitovalo i prodalo 1.000 redovnih akcija nominalne vrijednosti 5€/akciji i 2.000 preferencijalnih akcija nominalne 2 €/akciji. Tržišna cijena jedne redovne akcije je 6€.
- Akcionari su uplatili ½ upisanog kapitala i emisiju premiju u cjelini.

□ RJEŠENJE:

- $NV_r = 5 * 1.000 = 5.000$
- $NV_p = 2 * 2.000 = 4.000$
- $Tvr = 6 * 1.000 = 6.000$
- _____
- $AŽIO_r = 1.000$

Grafički prikaz:

Napomena:
 Ukupna nominalna vrijednost je 9.000 (5.000+4.000).
 Polovina od toga je 4.5000

EMITOVANJE AKCIJA ZA NEGOTOVINSKA SREDSTVA

POJAM, CILJ...

□ **emisija i prodaja akcija za materijalna dobra ili usluge!...**

□ PROBLEM:

- Utvrđivanje iznosa (cijeni (vrijednosti)) po kojima bi akcije trebalo evidentirati na berzi?

□ RJEŠENJE:

- po tržišnoj cijeni...ili po tržišnoj cijeni sredstva ili usluge koja se razmjenjuje!

➤ EFEKAT:

povećanje sopstvenog kapitala (pasiva);

- *Povećanje imovine (aktiva)*

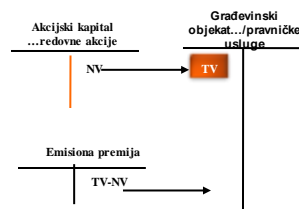
PITANJE?

O kojoj bilansnoj promjeni je riječ?

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

1) I) odobravanjem računa *Akcijski kapital* za visinu *NV* i računa *Emisiona premija* za visinu razlike između *PV* i *NV*. Za visinu *PV* se zadužuje račun *npr. građevinski objekat...*

Grafički prikaz navedenog knjiženja se može se predstaviti na sljedeći način:

EMITOVANJE AKCIJA ZA NEGOTOVINSKA SREDSTVA

-PRIMJER-

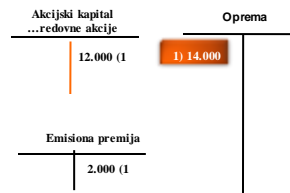
- *AD* je emitovalo 2.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 6€/akciji u zamjenu za opremu čija je procijenjena vrijednost 14.000€.

○ KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

Grafički prikaz navedenog knjiženja se može se predstaviti na sljedeći način:

□ RJEŠENJE:

- $NV = 6 * 2.000 = 12.000$
- $Tv = 14.000$
- _____
- $AŽIO = 2.000$

USITNJAVANJE AKCIJA

○ KADA?

- *Tržišna cijena po akciji visoka da ugrožava trgovanje akcijama kompanije..*

○ ZAŠTO?

- *Smanjenje tržišne cijene akcija*
- *Povećanje likvidnosti akcija*
- *Podsticanje na kupovinu akcija*

○ POSLJEDICE

- *Smanjuje se NV i TV akcija*
- *Povećava se broj emitovanih akcija...ali ne i broj ODOBRENIH akcija*

PRIMJER:

Kompanija "X" ima van preduzeća 30.000 akcija 5€/a. Tržišna vrijednost je 70€/a. Kompanija planira usitnjavanje akcija (2:1).

Posljedice: usitnjavanje akcija smanjuje Nv (sada je 2,5€/a) i povećava broj emitovanih akcija van preduzeća (sada 60.000). Tržišna cijena akcija pada (sada 35€/a), te se smanjuje gotovinska dividenda i db/a.

NASTAVAK...KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

○ BITNO!

- Ne mijenja se saldo na računu sopstveni kapital...
 - **Primjer:**
 - *Ranije (prije usitnjavanja)- $30.000 * 5€/akcija = 150.000€$;*
 - *Sada (poslije usitnjavanja)- $60.000 * 2.5€/akcija = 150.000 €$*
 - ✓ **ZAKLJUČAK:** vrijednost je nepromijenjena (saldo isti) samo se mijenja struktura...
- Potrebno je promjenu "dokumentovati" (knjiži se u dnevniku u dijelu koji nije sastavni dio dvojnog knjigovodstva)

11 oktobar 2011

30.000 redovnih akcija nominalne vrijednosti 5€/a koje su izdate i nalaze se van preduzeća su podijeljene na 2:1, što je rezultiralo iznosom od 60.000 redovnih akcija nominalne vrijednosti 2,5€/a, koje su izdate i kojima se trguje

- Knjigovodstveno obuhvatanje

DIVIDENDA

/OBJAVLJIVANJE I ISPLATA/

POJAM

DIO DOBITKA KORPORACIJE KOJI SE DODJELJUJE AKCIONARIMA, SRAZMJERNO BROJU AKCIJA;

“Odluka o isplati dividende koju je donijela skupština akcionara predstavlja **obavezu društva prema njegovim akcionarima**”.
(čl.63.zakon o pr.društima)

Značajni datumi za dividendu:

Datum proglašenja;

- (upravni odbor formalno proglašava da će se dividenda isplatiti..)

Datum evidencije;

- (utvrđuje se sa pravog aspekta koliko kom akcionaru pojedinačno pripada dividende..)

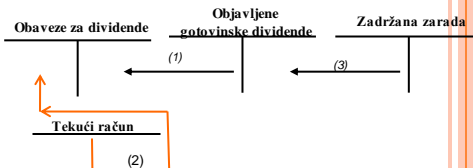
Datum plaćanja.

- (datum kada se dividenda plaća akcionarima...)

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

Datum proglašenja;

- Zadužuje se rn-Objavljene gotovinske dividende i odobrava rn-obaveze za dividende

Datum evidencije;

Ne knjiži se!

Datum plaćanja.

- zadužuje se rn-Obaveze za dividende i odobrava tekući račun

Na kraju za iznos rn-objavljene gotovinske dividende smanjuje se zadržana zarada ...

- Odobrava se rn-Objavljena gotovinska dividenda i zadužuje rn-zadržana zarada...

DIVIDENDA

/OBJAVLJIVANJE I ISPLATA/ -PRIMJER-

- **PS na rn Akcijski kapital je 100.000 (2.000*5)**
- **1) Skupština AD je donijela odluku o isplati dividende u iznosu od 2€/a.**
- **2) 1.februara je izvršena evidencija akcionara od strane pravne službe;**
- **3) izvršena je isplata dividendi.**

□ **RJEŠENJE:**

□ **Datum proglašenja:**

- $2.000 * 2 = 4.000$

□ **Datum evidencije:**

- **Ne knjiži se!**

□ **Datum isplate!**

Evidentiranje u glavnoj knjizi...

Obaveze za dividende	Objavljene gotovinske dividende	Zadržana zarada
4.000 (2)	1) 4.000	4.000 (2)
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%; border-right: 1px solid black; padding-right: 5px;">Tekući račun</div> <div style="width: 40%; text-align: center;">4.000 (2)</div> </div>		

UVOD U SOPSTVENE AKCIJE

- Prema Zakonu od privrednim društvima CG (čl.60):
- “kupovinu sopstvenih akcija odobrava skupština akcionara i određuje maksimalni broj akcija koji se može kupiti i maksimalnu cijenu koja se može platiti za te akcije”
- “rok za kupovinu s.akcija ne može biti duži od 12 mjeseci od dana donošenja odluke”
- “vrijednost kupljenih s.akcija ne može prelaziti 10% od osnovnog kapitala..”;
- “...ne daju pravo glasa ni pravo na dividendu”
- “s. akcije društvo mora otuđiti u roku od 12 mjeseci od njihovog sticanja. Ako ne otuđi akcije u tom roku, društvo je dužno da ih poništi u roku od tri dana od dana isteka roka “

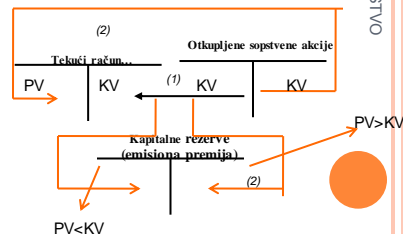
OTKUP I PRODAJA SOPSTVENIH AKCIJA

Pojam...

- **SOPSTVENE AKCIJE**-akcije emitovane ili ponovo stečene od strane kompanije koja ih je emitovala / ali nisu prodane ni povučene /
- **RAZLOZI:**
 - održavanje povoljnog tržišta za akcije kompanije...;
 - Sprečavanje konkurentskog preuzimanja..;
- **EFEKAT:**
 - *Smanjenje sredstava i akcijskog kapitala kompanije...*

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE...

- 1) za visinu KV (TV) odobrava se rn-Tekući račun/Blagajna i zadužuje rn-Otkupljene sopstvene akcije; (**OTKUP**)
- 2) Zaduhuje se rn-Tekući račun za PV i odobrava rn-Otkupljene sopstvene akcije za KV. Za visinu razlike (PV>KV) odobrava se kapitalne rezerve, dok se za razliku (PV<KV) zaduhuje ažio (**PRODAJA**)

PONIŠTENJE OTKUPLJENIH SOPSTVENIH AKCIJA

POJAM...

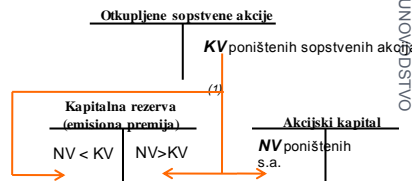
- otkupljene sopstvene akcije nijesu prodane u roku od godine dana pa se poništavaju...

EFEKAT:

- Smanjuje se akcijski kapital (za NV) i povećavaju se ili smanjuju kapitalne rezerve (zavisno od odnosa između NV i KV (NbV))

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE...

- za visinu KV otk. sada poništenih sopstvenih akcija odobrava se r-r-Otkupljene sopstvene akcije, r-kapitalna rezerva (ako je dobitak) (za razliku između manje Nabavne i veće NV) ili se zadužuje za razliku između veće nabavne i niže NV; zadužuje se r-Akcijski kapital... (za Nominalnu vrijednost poništenih otk.s.ak); (**PONIŠTENJE**)

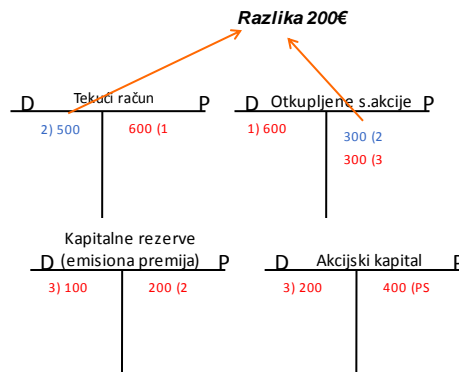

OTKUP, PRODAJA I PONIŠTENJE SOPSTVENIH AKCIJA -PRIMJER-

- PS na r-r Akcijski kapital obične akcije je 400 (100*4)
- 1) Otkupili smo 100 običnih akcija po kursu 6€/akcijom isplatom sa t.računa;
- 2) Prodali smo 50 otkupljenih 10 €/akciji. Uplata je izvršena na t.račun.
- 3) Preduzeće nije uspjelo da proda u roku od godinu dana otkupljene sopstvene obične akcije. Potrebno je izvršiti poništavanje otkupljenih sopstvenih akcija zbog neuspjele prodaje u roku od godinu dana od dana sticanja.

RJEŠENJE:

- $KV=6*100=600$ (kupovina)
- $50*10=500$ (prodaja)
 - $50*6=300$ (NV)
- Kapitalna rezerva (dobitak)=200**
- $50*4=200$ (nominalna vrijednost)
 - $50*6=300$ (nabavna vrijednost)
 - 100-emisiona premija (kapitalne rezerve)--gubitak**

POZAJMLJENI KAPITAL (OBAVEZE)

Predavanja RAČUNOVODSTVO

POZAJMLJENI KAPITAL (41...-49)

- **DUGOROČNE OBAVEZE (grupa 41):**
 - po osnovu kredita;
 - finansijskog lizinga;
 - dospjelih mjenica;
 - odloženih poreza;
 - odloženih prihoda...
- **TEKUĆE OBAVEZE (42-49)**
 - **KRA TKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (42)**
 - *Po osnovu kratkoroč.kredita...*
 - **OBAVEZE IZ POSLOVANJA (grupa 43):**
 - Dobavljači ... (431-439);
 - **OBAVEZE IZ SPECIFIČNIH POSLOVA (44)**
 - **OBAVEZE PO OSNOVU ZARADA I NAKNADA ZARADA (45)**
 - **OSTALE OBAVEZE (46)**
 - **OBAVEZE ZA PDV (47)**
 - **OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DR. DAŽBINE (48)**
 - **PVR (49)**

Predavanja RAČUNOVODSTVO

DUGOROČNI KREDITI

Upotreba:

- Kupovina ili izgradnja osnovnih sredstava kao i trajnih obrtnih sredstava;

• ROK VRAĆANJA > 1 godine

• Postupak:

- Sklapa se ugovor;
- Direktno se ne uplaćuje na t.r.n tražica kredita;

• Nastanak obaveze:

- Kada kreditor isplati obavezu prema dobavljaču!

• Vraćanje dugoročnih kredita vrši se putem polugodišnjih ili godišnjih anuiteta, koji sadrže otplatu - ratu kredita i pripadajući dio kamate.

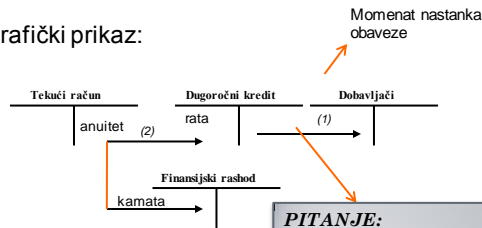
▪ Knjigovodstveno obuhvatanje se vrši:

1) za iznos odobrenog kredita zadužuje račun-Dobavljači i odobrava račun-Dugoročni kredit.

□ Knjigovodstveno obuhvatanje vraćanja dugoročnih kredita **putem anuiteta** se vrši na taj način što se za iznos:

2) rate zadužuje račun Dugoročni kredit, odobrava račun-Tekući račun za visinu anuiteta, dok se za vrijednost obračunate kamatne stope zadužuje račun-Finansijski rashod

Grafički prikaz:

PITANJE:
O kojoj je bilansnoj promjeni ovdje riječ?

KRATKOROČNI KREDITI

□ UPOTREBA:

- Privremene i povremene potrebe za nabavkom obrtnih sredstava;

□ ROK VRAĆANJA < 1 godine;

□ Mogu biti:

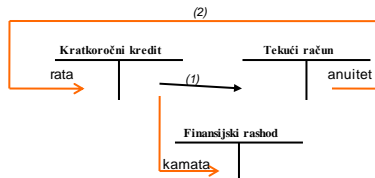
- Robni i novčani

□ U principu uvijek se uplaćuju na tekući račun tražioca kredita!

Knjigovodstveno obuhvatanje se vrši:

1) na teret računa Kratkoročni kredit uz istovremeno odobranje računa-Tekući račun.

Grafički prikaz:

Odobreni kratkoročni kredit se vraća ne parcijalno već u cjelokupnom iznosu, uz pripadajuću kamatu, tako da se knjigovodstveno evidentiranje vrši:

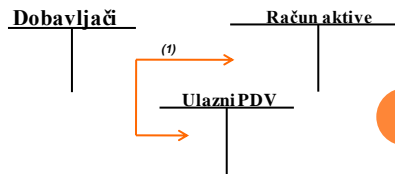
2) zaduživanjem računa Kratkoročni kredit za visinu rate, r.n-Finansijski rashod za visinu obračunate kamate i odobrenjem odgovarajućeg računa-Tekući račun za visinu anuiteta.

TEKUĆE OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

- Nastaju kupovinom od dobavljača odgovarajućeg faktora procesa rada
- **Knjigovodstveni dokument - FAKTURA:**
 - **VISINA;**
 - Nije fiksna kategorija;
 - Diskonti (popusti) dati od dobavljača u cilju stimulacije poslovne politike.
 - **ROK;**
 - Najčešće 15 dana od dana prijema robe i fakture;
 - **Klauzule:**
 - "n/15"
 - "3/10"
 - Kasa skonto...
- **NAČIN PLAĆANJA:**
 - Bez odlaganja (gotovinski)-ček;
 - Sa rokom do 15 dana-virman;
 - Sa rokom do 90 dana-mjenica!

Knjigovodstveno evidentiranje:

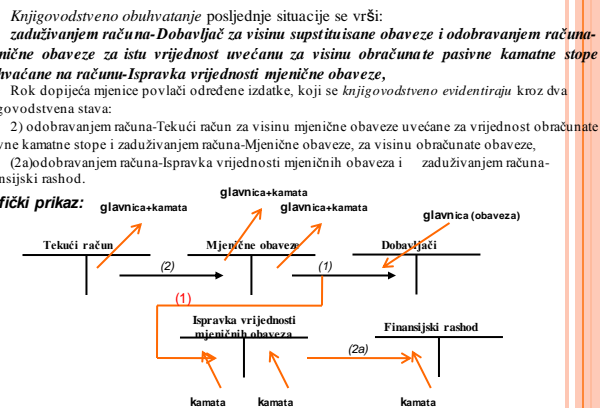
1) zaduživanjem odgovarajućeg računa aktive (materijal, osnovna sredstva, usluge, i sl.), i rn Ulazni PDV (17% ili 7% na NV) i odobravanjem računa Dobavljači za visinu nastale obaveze

Predavanja RACUNOVODSTVO

MJENIČNE OBAVEZE

- **Mjenica-HOV** koja služi kao sredstvo obezbjeđenja odloženog plaćanja obaveze prema dobavljaču (glasi na neograničeni iznos...);
- Izdaje se od strane banke (trasaNta), na zahtjev dužnika (tranaTa) a isplaćuje se o roku dopsijeća dobavljaču (remitentu).
 - O roku dopsijeća imalac mjenice (remitent) istu podnosti za naplatu...
 - **Rok dopsijeća:**
 - 1) rok dopsijeća mjenice je **jednak** roku isplate obaveze prema dobavljaču.
 - 2) rok dopsijeća mjenice je **duži** od roka isplate obaveze prema dobavljaču (obračunava se pasivna ks)

$$\text{Kamata na rok dopsijeća} = \frac{\text{Glavnica} \times \text{Rok dopsijeća} \times \text{Godišnja kamatna stopa}}{360}$$

MJENIČNE OBAVEZE -PRIMJER-

- *Pošto o roku nijesmo u mogućnosti da izvršimo obavezu prema dobavljaču, izdajemo mjenicu.*
- *Dug je 50.000€, rok dospjeća mjenice=50 dana i kamata 10% godišnje*
- *Na dan dospića..*

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">D</td><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">IVMO</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">1) 68,5</td><td style="border-bottom: 1px solid black;">68,5 (2a)</td></tr> </table>	D	IVMO	1) 68,5	68,5 (2a)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">D</td><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">Mjenična obaveza</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">2) 5.068,5</td><td style="border-bottom: 1px solid black;">5.068,5 (1)</td></tr> </table>	D	Mjenična obaveza	2) 5.068,5	5.068,5 (1)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">D</td><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">Dobavljač</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">1) 5000</td><td style="border-bottom: 1px solid black;"></td></tr> </table>	D	Dobavljač	1) 5000		
D	IVMO														
1) 68,5	68,5 (2a)														
D	Mjenična obaveza														
2) 5.068,5	5.068,5 (1)														
D	Dobavljač														
1) 5000															
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">D</td><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">Tekući račun</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">5.068,5 (2)</td><td style="border-bottom: 1px solid black;"></td></tr> </table>	D	Tekući račun	5.068,5 (2)		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">D</td><td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black;">Finansijski rashod</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">2a) 68,5</td><td style="border-bottom: 1px solid black;"></td></tr> </table>	D	Finansijski rashod	2a) 68,5							
D	Tekući račun														
5.068,5 (2)															
D	Finansijski rashod														
2a) 68,5															

□ RJEŠENJE:

$$\text{Kamata} = (5.000 * 50 * 0,1) / 365 = 68,5$$

EMITOVANJE OBVEZNICA

❖ *Obveznica -dužnička HOV koja vlasniku, odnosno kreditoru (povjerilac) daje pravo da po dospjeću od izdavaoca naplati iznos koji je naznačen na obveznici, kao i pravo na naplatu pripadajuće kamate;*

❖ *Dugoročni krediti/ obveznice*

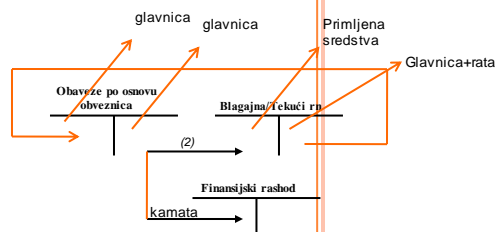
Knjigovodstveno obuhvatanje nastale obaveze po osnovu emitovanja obveznica se knjigovodstveno evidentira u momentu kada kupci obveznica uplate novčana sredstva u visini primljenih uplata, na taj način što se:

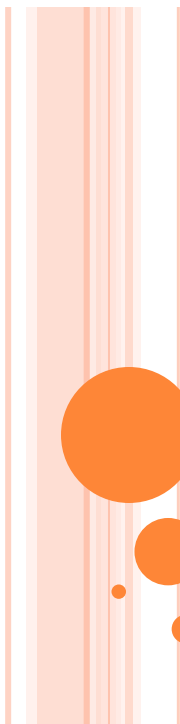
1) račun aktive (Blagajna ili Tekući račun, i sl.) zadužuje za iznos primljenih sredstava, a odobrava račun-Obaveze po osnovu obveznica.

Slično kao i kod dugoročnog kredita, isplata obaveza po osnovu obveznica po proteku ugovorenog roka se knjigovodstveno evidentira:

2) zaduženjem računa Obaveze po osnovu obveznica, rn-Finansijski rashod i odobravanjem računa aktive-Tekući račun za isplaćeni iznos.

Grafički prikaz:

HVALA NA PAŽNJI...
PITANJA.....?????